

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Inclusive Education of Pupils with Disabilities in the Czech Republic

Ing. Dagmar Lanzová
Specialista pro přístupnost NRZP ČR
Bratislava, 1. – 2. června 2017

INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ OZP V ČR

- **Dlouhodobě nebylo v ČR řešeno** – společné vzdělávání žáků a studentů probíhalo živelně, nebyla stanovena pravidla
- **Od 1.9.2016 platí novela školského zákona** – který mimo jiné popisuje postupy a opatření pro začlenění žáků a studentů se zdravotním postižením do všeobecné vzdělávací soustavy
- **NRZP ČR podporuje tuto změnu zákona** – nově jsou stanovena nejen pravidla, ale hlavně **financování opatření pro inkluzi** ve vzdělávání

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA č. 178/2016 Sb.

- **Promítá dlouholeté zkušenosti se společným vzděláváním** – pracuje s příklady dobré praxe pedagogů, speciálních pedagogů, psychologů, poradenských zařízení a rodičů dětí
- **Stanovuje nové možnosti podpory** – řeší nové nastavení pravidel tak, aby každý žák měl vhodné podmínky pro vzdělávání s ostatními dětmi ať v běžné škole nebo ve škole speciální
- **Vytváří nové podmínky přístupu ke vzdělání** – pro žáky vytváří srovnatelné podmínky, pro školy řeší podporu a pomoc pro učitele a rodičům dává volbu pro způsob vzdělávání

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

- **Vytvoření podmínek a podpory ze strany státu pro školy**
 - v minulosti chyběly jak materiální tak personální podmínky pro školy, kde společné vzdělávání probíhalo
 - opatření byla financována z krajů; různé nejednotné metodiky a nejasné praxe
 - **podpora žáka** se zdravotním postižením nebo omezením **je** nově **nároková**, finanční prostředky jsou garantovány státem
 - pokud žák potřebuje např. asistenta nebo tlumočníka, škola obdrží potřebnou podporu, žák opatření bez obstrukcí získá
 - od 1.1.2017 kraje získávají od MŠMT finance pro nová podpůrná opatření dle vykázaných potřeb za školu, účel nelze měnit

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

- **Organizační změny ve školských zařízeních**
 - změny ve vykazování nároků, vznik normativ,
 - omezení administrativy pro školy,
 - podpora učitelů: další vzdělávání, zapojení dalších profesí (např. speciální pedagogové, psychologové, asistenti)
- **Cílem je, aby se školy mohly věnovat vzdělávání**
 - nemusely např. shánět finanční prostředky na podporu znevýhodněných nebo mimořádně nadaných dětí

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

- **Smyslem novely není zrušení tzv. speciálních škol**
 - nepředpokládá se plošný přesun dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením nebo se znevýhodněním ze speciálních škol do tzv. běžného proudu,
 - počítá se faktem, že je a bude řada dětí, žáků a studentů se závažnými druhy zdravotního postižení, pro které bude lépe, aby se vzdělávali v menším kolektivu a s intenzivnější cílenou podporou,
 - proto dle §16 odst.9 ponechává institut tzv. speciálních škol

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

- **Podpora vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami**

- dítětem, žákem studentem se specifickými potřebami jsou osoby, které ke vzdělávání potřebují specifický přístup
 - specifický přístup je definován jako soubor podpůrných opatření

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

▪ **Podpůrná opatření**

- jsou definována v prováděcím předpisu zákona; vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- podpůrná opatření jsou nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách
- opatření musí odpovídat zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo specifickým podmínkám života dítěte
- děti se specifickými potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření ve vzdělávání

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

- **Podpůrná opatření spočívají např. v**
 - poradenství
 - úpravě organizace vzdělávání, obsahu, hodnocení, ve formě a metodách vzdělávání nebo úpravě podmínek přijetí ke studiu
 - používání kompenzačních pomůcek
 - vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu
 - využití asistenta pedagoga
 - využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočníka, přepisovatele nebo osoby poskytující další podporu nebo asistenci žákovi
 - poskytování vzdělávání ve stavebně a technicky upravených prostorech

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

▪ **Podpůrná opatření**

- podpůrná opatření jsou členěna do stupňů 1 - 5
- je dán výčet a účel podpůrných opatření, včetně normované finanční náročnosti, členění opatření do stupňů a pravidla pro jejich použití
- dále jen stanoven výčet a účel kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a učebních pomůcek, jejich členění do stupňů a pravidla pro jejich použití
- **podpůrná opatření stanoví školské poradenské zařízení** na základě žádosti žáka nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci

NOVÝ ŠKOLSKÝ ZÁKON

▪ Školská poradenská zařízení

- zajišťují pro žáky a jejich zákonné zástupce informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhají při volbě vhodného vzdělávání žáků a v přípravě na budoucí povolání.
- spolupracují s orgány sociálně právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, se zdravotnickými zařízeními, popřípadě s dalšími orgány a institucemi.

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

- **Školská poradenská zařízení jsou:**

- pedagogicko-psychologické poradny – zaměřují se především na poruchy učení u dětí a na kariérní poradenství

- speciálně pedagogická centra – zaměřují se na konkrétní zdravotní problémy (centra pro děti s poruchou zraku, sluchu, chování, centra pro autisty apod.)

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

▪ Školská poradenská zařízení

- nedostatečně personálně zajištěna
- MŠMT řešilo jejich posílení jak materiální tak personální
- velký důraz kladen na správné nastavení podpůrných opatření na základě konkrétních potřeb žáka

NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

▪ Příklady dobré praxe:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/20-priklady-dobre-praxe>

- Společné vzdělávání **boří bariéry**, které může mezi zdravé a znevýhodněné lidi postavit společnost, předsudky či pouhá neznalost
- Respektovat **zájem žáka** a poskytnout mu podporu v rozsahu, který mu umožní vzdělávání, rozvoj vědomostí, dovedností a připravit ho na další samostatný život. Respektovat rozhodnutí rodiče s podporou školy a poradenského zařízení.
- Inklusivní vzdělávání pomáhá **rozvíjet** všechny děti ve třídě, děti se specifickými potřebami se nejen více naučí, ale v kolektivu se seznámí s běžnými sociálními situacemi a budou lépe připraveny do života. Ostatní děti se učí komunikovat a jednat se slabšími, lépe se naučí vnímat potřeby jiných.
- Inkluzi nelze „vnutit“ do všech škol, záleží na **přístupu** ředitele a na kvalitě speciálního pedagoga.

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Děkuji za pozornost

Ing. Dagmar Lanzová
Specialista pro přístupnost NRZP ČR
Bratislava, 1. – 2. června 2017